

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Αριθμός Γνωμοδότησης 42/2021
ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
Τμήμα Δ΄
Συνεδρίαση της 9^{ης} Μαρτίου 2021

Σύνθεση:

Προεδρεύων: Παναγιώτης Παναγιωτουνάκος, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ., λόγω κωλύματος της Προέδρου του Τμήματος, Χρυσάφουλας Αυγερινού, Αντιπροέδρου Ν.Σ.Κ.

Μέλη: Αικατερίνη Γρηγορίου, Δημήτριος Αναστασόπουλος, Ελένη Πασαμιχάλη, Παναγιώτης Παππάς, Θεόδωρος Τσιράς, Αικατερίνη Γαλάνη, Στέργιος Κίκας, Δημήτριος Κατωπόδης, Ευτυχία Κασομένου, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγητές: Γεωργία Κούζιου, Χρήστος Πουλάκος, Πάρεδροι Ν.Σ.Κ. (γνώμες χωρίς ψήφο).

Αριθμός Ερωτήματος: Το με αριθμό πρωτ. Φ.700/38/167523/Σ.3925/9-8-2020 έγγραφο ερώτημα του Γενικού Επιτελείου Ναυτικού- Διεύθυνσης Ιατρικής Μέριμνας & Σχεδιασμού, Εκπαιδεύσεως & Εποπτείας Προσωπικού - Διεύθυνσης Υγειονομικού 1 - Τμήματος Ι.

Περίληψη Ερωτήματος: Ερωτάται:

1^{ον}.- Εάν η Ανωτάτη του Ναυτικού Υγειονομική Επιτροπή κατά την άσκηση της αρμοδιότητάς της ως δευτεροβάθμιας υγειονομικής επιτροπής, εξετάζοντας προσφυγή-ένσταση κατά της γνωμάτευσης πρωτοβάθμιας υγειονομικής επιτροπής του Κέντρου Πιστοποίησης Αναπηρίας, υποχρεούται πέραν της εκφοράς κρίσης περί ικανότητας ή μη της άσκησης του ναυτικού επαγγέλματος από πρόσωπα ασφαλισμένα στο τέως Ναυτικό Απομαχικό Ταμείο και ήδη e-Ενιαίος Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης να προβαίνει και σε προσδιορισμό του ποσοστού της ιατρικής-υγειονομικής αναπηρίας.

2^{ον}.- Εάν, σε καταφατική περίπτωση, η Ανωτάτη του Ναυτικού Υγειονομική Επιτροπή νομιμοποιείται να τροποποιεί τα ποσοστά αναπηρίας, που έχουν προσδιορισθεί δυνάμει γνωστοποιήσεων αποτελεσμάτων πιστοποίησης ποσοστού αναπηρίας, οι οποίες έχουν εκδοθεί από το Κέντρο Πιστοποίησης Αναπηρίας.

Στο πιο πάνω ερώτημα το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Δ') γνωμοδότησε ως εξής:

Ο νομικός προβληματισμός

1.- Η ερωτώσα Υπηρεσία επικαλούμενη «ερμηνευτικά ζητήματα, αναφορικά με τις αρμοδιότητες της Ανωτάτης Ναυτικού Υγειονομικής Επιτροπής (Α.Ν.Υ.Ε.), σχετικά με τους ασφαλισμένους του ΕΦΚΑ/ΝΑΤ, που αιτούνται αναπηρική σύνταξη», τα οποία έχουν ανακύψει σχετικά με την εφαρμογή του ν.δ. 1327/1973, του π.δ. 591/1975 και των ν. 3863/2010 και 3865/2010, με το έγγραφό της με αριθμό πρωτ. Φ.700/38/167523/Σ.3925/9-8-2020 ερωτά, κατ' ουσίαν, πρώτον, εάν η Ανωτάτη του Ναυτικού Υγειονομική Επιτροπή (Α.Ν.Υ.Ε.) έχει αρμοδιότητα να προβαίνει στον προσδιορισμό του ποσοστού αναπηρίας των ασφαλισμένων στο τέως «Ναυτικό Απομαχικό Ταμείο» (τ.ΝΑΤ) και ήδη «ε-Εθνικός Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης» (ε-ΕΦΚΑ), όταν υπό την ιδιότητά της ως δευτεροβαθμίου υγειονομικού οργάνου επιλαμβάνεται της εξέτασης και γνωμάτευσης για την ικανότητα των εν λόγω ασφαλισμένων προς άσκηση του ναυτικού επαγγέλματος και δεύτερον, εάν η Α.Ν.Υ.Ε. έχει σε δεύτερο βαθμό αρμοδιότητα να τροποποιεί το ποσοστό αναπηρίας, που έχει προσδιορισθεί από την αρμόδια πρωτοβάθμια υγειονομική επιτροπή για ασφαλισμένο πρόσωπο του τ.ΝΑΤ.

2.- Το Γραφείο Νομικού Συμβούλου του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας ζήτησε με το έγγραφό του με αριθ. πρωτ. 218-4433/1-12-2020 από την Υπηρεσία και από την Α.Ν.Υ.Ε. να παράσχουν, κατ' εφαρμογή του άρθρου 6 παρ. 2 περ. γ και 6 του ν. 3086/2002 «Οργανισμός του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους κλπ.» (Α' 324) πρόσθετα στοιχεία σε σχέση: α) με τον αριθμό των εκκρεμών ενώπιον της Α.Ν.Υ.Ε. ενστάσεων, β) με τα πραγματικά δεδομένα, που ενδεχομένως σχετίζονται με τον εκτιθέμενο στο ερώτημα προβληματισμό, γ) με τον τρόπο, που αντιμετωπίζονται οι υποθέσεις των ασφαλισμένων στο τ.ΝΑΤ από την Α.Ν.Υ.Ε., ιδίως μετά την ίδρυση του Κέντρου Πιστοποίησης Αναπηρίας [ΚΕΠΑ] κατά το έτος 2011 και έως την υποβολή του ερωτήματος.

3.- Απαντώντας στο ανωτέρω έγγραφο η ερωτώσα Υπηρεσία και η Α.Ν.Υ.Ε. ανέφεραν¹ αφενός ότι δεν εκκρεμούν υποθέσεις ενώπιον του δευτεροβαθμίου υγειονομικού οργάνου, και συνεπώς δεν συναρτώνται συγκεκριμένα πραγματικά περιστατικά με το υποβληθέν ερώτημα, αφετέρου δε ότι η Α.Ν.Υ.Ε. γνωμοδοτεί έως και σήμερα μόνον για την ανικανότητα προς άσκηση του ναυτικού επαγγέλματος, όχι δε και για το ποσοστό αναπηρίας. Στο ίδιο ως άνω έγγραφο γίνεται αναφορά σε επιστολή πρώην Υφυπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων στην οποία εκφράζεται η θέση του ότι «(1) Η Α.Ν.Υ.Ε. έχει την αρμοδιότητα της διαπίστωσης της ανικανότητας για το ναυτικό επάγγελμα των ασφαλισμένων στο πρώην ΝΑΤ ναυτικών και τον προσδιορισμό του ποσοστού αναπηρίας αυτών. (2) Η Α.Ν.Υ.Ε., σε αντίθεση με το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο, εμμένει στη θέση της, ότι γνωμοδοτεί μόνο για την ικανότητα ή όχι της άσκησης του ναυτικού επαγγέλματος και όχι για το ποσοστό αναπηρίας».

Νομοθετικό πλαίσιο

5.- Στις κατωτέρω διατάξεις του ν.δ. 1327/1973 «Περί των Υγειονομικών Επιτροπών των Ενόπλων Δυνάμεων» (Α' 16) ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

«Άρθρον 1 Γενικά Διατάξεις

1. Έργον των υγειονομικών επιτροπών είναι η εξέτασις και η γνωμάτευσις επί της σωματικής ικανότητος και της εν γένει υγειονομικής καταστάσεως του στρατιωτικού προσωπικού, τόσον κατά την κατάταξιν αυτού εις το στράτευμα υφ' οιανδήποτε ιδιότητα, όσον και μετά ταύτην, βάσει της κειμένης νομοθεσίας και των ισχυουσών διατάξεων. 2. Επιπροσθέτως, αι υγειονομικαί επιτροπαί δύνανται να εξετάζουν και γνωματεύουν επί της υγειονομικής καταστάσεως προσωπικού μη ανήκοντος εις τα Ενόπλους Δυνάμεις, ως εν τω παρόντι ...ορίζεται.».

«Άρθρον 2 Συγκροτούμεναι και Λειτουργούσαι Υγειονομικαί Επιτροπαί

1. Εις έκαστον των τριών Κλάδων των Ενόπλων Δυνάμεων συγκροτούνται ή λειτουργούν αι ακόλουθαι επιτροπαί: α) ...γ) Μία ανωτάτη υγειονομική επιτροπή. δ) ...».

«Άρθρον 6 Ανώταται Υγειονομικαί Επιτροπαί

1. Αι ανώταται υγειονομικαί επιτροπαί αποτελούν τα ανώτατα όργανα υγειονομικής εξετάσεως και γνωματεύσεων, λειτουργούν δε ανά μία εις έκαστον κλάδον των

---

¹ Σχετικά τα υπ' αριθ. πρωτ. Φ.700/1/160024/4-1-2021 και Φ.400/35/491/9-12-2020 έγγραφα της ερωτώσας υπηρεσίας και της Α.Ν.Υ.Ε..

Ενόπλων Δυνάμεων, υπό τους κάτωθι τίτλους: α. ...β. Ανωτάτη του Ναυτικού Υγειονομική Επιτροπή (Α.Ν.Υ.Ε.), γ. ...».

«Άρθρον 7 Κοινά Αρμοδιότητες Ανωτάτων Υγειονομικών Επιτροπών

1. Αι ανώταται υγειονομικά επιτροπαί εξετάζουν και γνωματεύουν: α) Επί της σωματικής ικανότητας των υπηρετούντων μονίμων και μονίμων εκ της εφεδρείας ... β) Επί της από υγειονομικής πλευράς καταλληλότητας των υποψηφίων παραγωγικών σχολών αξιωματικών ... γ) Επί της χορηγήσεως μακρών αναρρωτικών αδειών ... δ) Επί της ανάγκης ... μεταβάσεως εις το εξωτερικόν δι' ειδική θεραπείαν ... ε) Επί της από υγειονομικής πλευράς καταλληλότητας ειδικών κατηγοριών προσωπικού των κλάδων των, ως αι οικείαι περί αυτών διατάξεις προβλέπουν. ζ) Επί της σωματικής ικανότητας πασχόντων εκ νοσημάτων, παθήσεων ή βλαβών μη αναφερομένων εις τους πίνακας και παραρτήματα του Β.Δ/τος «περί υγειονομικής εξετάσεως και κρίσεως της σωματικής ικανότητας στρατευσίμων κ.λπ.», η) Επί παντός θέματος αφορώντος εις την κατάστασιν υγείας προς εφαρμογήν της συνταξιοδοτικής και λοιπής νομοθεσίας των παθόντων εν πολέμω και εν ειρήνη ...».

«Άρθρον 9 Αρμοδιότητες Ανωτάτης του Ναυτικού Υγειονομικής Επιτροπής

1. Η Ανωτάτη του Ναυτικού Υγειονομική Επιτροπή επί πλέον των εν τω ανωτέρω άρθρω 7 αρμοδιοτήτων, εξετάζει και γνωματεύει: α)... δ) Επί της από πλευράς υγείας καταλληλότητας των προσερχομένων δι' απόκτησιν φυλλαδίου ναυτικού και παραπεμπομένων υπό του αρμοδίου Υπουργείου, της Ανωτάτης του Ναυτικού Υγειονομικής Επιτροπής ενεργούσης εν προκειμένω ως δευτεροβαθμίου επιτροπής. ε) Επί της καταλληλότητας δια το ναυτικόν επάγγελμα των κατόπιν νόσων και ατυχημάτων εν τη υπηρεσία, παραπεμπομένων υπό του Τομέως Ναυτιλίας του Υπουργείου Ναυτιλίας, Μεταφορών και Επικοινωνιών. ζ) Επί συνταξιοδοτικών θεμάτων προσωπικού των ανωτέρω κατηγοριών του Εμπορικού Ναυτικού, ως και παντός εν γένει υγειονομικού θέματος εμπύπτοντος εις την αρμοδιότητα του Τομέως Ναυτιλίας του Υπουργείου Ναυτιλίας, Μεταφορών και Επικοινωνιών, ως οι οικείοι Νόμοι ορίζουν.».

«Άρθρον 11 Πρόσθετοι Αρμοδιότητες Ανωτάτων Υγειονομικών Επιτροπών

1. Επί πλέον των εις τα άρθρα 7, 8, 9 και 10 καθοριζομένων αρμοδιοτήτων είναι δυνατόν... να παρέχωνται εις τα ανωτάτας υγειονομικά επιτροπάς και έτεροι αρμοδιότητες εξετάσεως και γνωματεύσεως επί της σωματικής ικανότητας ειδικών κατηγοριών προσωπικού, ...».

«Άρθρον 12

1. ...3. Προσωπικόν μη ανήκον εις τας Ενόπλους Δυνάμεις, παραπέμπεται βάσει αποφάσεων του κατά περίπτωσιν οικείου Υπουργού ή της οικείας αρμοδίας κατά νόμον αρχής, κοινοποιουμένων δια διαταγών του Αρχηγείου του οικείου κλάδου. ...».

«Άρθρον 15 Τρόπος Εξετάσεως και Γνωματεύσεως

1. ...2. Τα μέλη των υγειονομικών επιτροπών μορφώνουν γνώμην βάσει ενός ή πλειόνων των ακολούθων στοιχείων: α) Της ίδιας αυτών αντιλήψεως, δυναμένης να διαμορφωθεί και εξ αυτοπροσώπου εξετάσεως του παραπεμπομένου. β) Γνωματεύσεων στρατιωτικών νοσοκομείων ή και πολιτικών νοσοκομείων, νοσηλευτικών ιδρυμάτων ή κλινικών, επί της εν αυτοίς νοσηλείας του παραπεμπομένου. γ) Εξετάσεων υπό αρμοδίων προς τούτο ιατρείων, εις α παρεπέμφθη ή υπό των οποίων είχεν εξετασθή ο κρινόμενος. δ) Γνωματεύσεων ή γνωμών ειδικών επιστημονικών ιατρείων ή ειδικών επί του κρινόμενου θέματος στρατιωτικών ή ιδιωτών ιατρών. ...ζ) Παντός στοιχείου προκύπτοντος εξ υποβληθέντων περί του κρινόμενου φύλλων νοσηλείας ή εκ της όλης επί της υποθέσεως υφισταμένης αλληλογραφίας. 3. Εις περιπτώσεις καθ' ας η υγειονομική επιτροπή κρίνει ότι δεν δύναται να μορφώση σαφή γνώμην, είτε δι' αυτοπροσώπου εξετάσεως του παραπεμπομένου, είτε δι' εκτιμήσεως των υποβληθέντων αυτή στοιχείων, δύναται να γνωματεύση περί της εισαγωγής ή επανεισαγωγής αυτού εις νοσοκομείον ή περί της παραπομπής του προς ειδικήν εξέτασιν, με συγκεκριμένον προς γνώσιν στοιχείον. 4. Αι υγειονομικαί επιτροπαί, εκ της ελευθέρας και κατά κρίσιν συνεκτιμήσεως των εν παραγράφοις 2 και 3 του παρόντος άρθρου στοιχείων, αποφασίζουν και διατυπώνουν την σχετικήν γνωμάτευσιν αυτών βάσει των ισχυόντων πινάκων νοσημάτων, παθήσεων και βλαβών, ή, προκειμένου περί προσωπικού μη ανήκοντος εις τα Ενόπλους Δυνάμεις βάσει των ισχυουσών οικείων διατάξεων. ...».

«Άρθρον 20 Πίνακες Νοσημάτων, Παθήσεων και Βλαβών

Δια Βασιλικού Διατάγματος καθορίζονται οι πίνακες νοσημάτων, παθήσεων και βλαβών, βάσει των οποίων αποφαίνονται αι υγειονομικαί επιτροπαί και συμβούλια ως προς την κρίσιν και γνωμάτευσιν περί της σωματικής ικανότητας.».

«Άρθρον 23 Καταργούμεναι Διατάξεις

Από της ισχύος του παρόντος καταργούνται:

α) το Ν.Δ. 19.12.1929 «περί συνθέσεως και αρμοδιοτήτων της Α.Ν.Υ.Ε. και συστάσεως της Α/Α.Ν.Υ.Ε.», ως τούτο ετροποποιήθη και συνεπληρώθη

μεταγενεστέρως δια των Π.Δ. 5.7.1933 και Β.Δ. 23.11.1956 και 8.3.1957. β) Το Προεδρικόν Διάταγμα από 9.11.31 (ΦΕΚ Α' 0.11.1931) «περί υγειονομικών επιτροπών» (δια την ΑΥΕΑ). γ) Το άρθρο 1 του Α.Ν. 4990/31 «περί κυρώσεως του από 17.9.26 Ν.Δ. «περί συστάσεως υγειονομικών επιτροπών εν τω Ναυτικώ». δ) Ο Α.Ν. 775/1948 «περί ανασυγκροτήσεως της ανωτάτης υγειονομικής επιτροπής του Στρατού». ε) Αι ανατιθέμενοι εις το παρόν διατάξεις των: (1) Β.Δ. 246/65 «περί υγειονομικής εξετάσεως ιπταμένου προσωπικού της Αεροπορίας εν γένει». (2) Β.Δ. 106/69 «περί υγειονομικής εξετάσεως μονίμων αξιωματικών, ανθυπασπιστών και υπαξιωματικών ειδικοτήτων εδάφους της Αεροπορίας». (3) Β.Δ. 619/69 «περί υγειονομικής εξετάσεως προσωπικού εδάφους της Αεροπορίας». ζ) Πάσα ετέρα γενική ή ειδική διάταξις αντικειμένη τω παρόντι.».

6.- Με τη διάταξη του άρθρου Μόνου του π.δ. 913/1978 «Περί κωδικοποιήσεως εις ενιαίον κείμενον νόμου των περί Ναυτικού Απομαχικού Ταμείου κειμένων διατάξεων, εξαιρέσει εκείνων του προσωπικού αυτού αίτινες κωδικοποιηθήσονται...εις ειδικό κείμενον» (Α' 220) κωδικοποιήθηκαν σε ενιαίο κείμενο νόμου «φέροντος τον αριθμό 792/1978» οι ισχύουσες τότε διατάξεις περί Ναυτικού Απομαχικού Ταμείου. Στις κατωτέρω διατάξεις του Κωδικοποιημένου αυτού νόμου ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

«Άρθρο 1

Αι κατωτέρω αναφερόμεναι εκφράσεις ... έχουσι ...την καθ' εκάστην τούτων αναφερομένην έννοιαν : ... Απολύτως ανίκανος : Ο ισobίως ανίκανος προς άσκησιν οιουδήποτε επαγγέλματος. Απόλυτος ανικανότης : Η ισobίος ανικανότης ή μη επιτρέπουσα την άσκησιν του ναυτικού επαγγέλματος μόνον ... Σχετικώς ανίκανος: Ο ισobίως ανίκανος προς άσκησιν μόνον του ναυτικού επαγγέλματος. Σχετική ανικανότης: Η ισobίος ανικανότης η μη επιτρέπουσα την άσκησιν του ναυτικού επαγγέλματος μόνον.».

«Άρθρο 14

1...2...3... 4. Χορηγείται σύνταξις ατυχήματος: Α) Εις ναυτικόν καθιστάμενον απολύτως ή σχετικώς ανίκανον, συνεπεία ατυχήματος επελθόντος εν τη ναυτική εργασία ή προκληθέντος εξ αφορμής ταύτης ... ».

«Άρθρο 27 Βεβαίωσις ανικανότητος

1. Περί της ενεστώσης ανικανότητος ησφαλισμένου ή μέλους της οικογενείας του αιτούντος παροχήν αποφαίνεται πρωτοβαθμίως τριμελής Υγειονομική Επιτροπή, επί τη αιτήσει του Ν.Α.Τ. Η Επιτροπή αύτη συγκροτείται εκ του παρά τω Υ.Ε.Ν.

υπηρετούντος ανωτέρου αξιωματικού ιατρού Π.Ν. ως Προέδρου, εκ του Διευθυντού του Υγειονομικού Κέντρου Πειραιώς ή ετέρου ιατρού οριζομένου υπ' αυτού και εκ του Αρχιάτρου του Οίκου Ναύτου. 2. Επί πάσης αμφισβητήσεως αφορώσης την κατά την προηγουμένην παράγραφον απόφασιν της Πρωτοβαθμίου Υγειονομικής Επιτροπής επιτρέπεται προσφυγή ενώπιον Δευτεροβαθμίου τοιαύτης, ης η απόφασις θεωρείται οριστική. Η Δευτεροβάθμια Υγειονομική Επιτροπή είναι τριμελής, συγκροτείται δε δι' αποφάσεως του Υπουργού ... εκ του Προέδρου της Α.Α.Ν.Υ.Ε. ως Προέδρου και εκ δύο Καθηγητών της Ιατρικής Σχολής του Εθνικού Πανεπιστημίου. 3. ...».

7.- Οι διατάξεις του ως άνω άρθρου 27 του ν. 792/1978 αντικαταστάθηκαν από τις διατάξεις του άρθρου 2 παρ. 6 του ν. 1711/1987 (Α' 109) και ορίστηκαν τα εξής:

«1. Για την ανικανότητα ασφαλισμένου ή μέλους της οικογένειάς του γνωματεύουν οι πρωτοβάθμιες υγειονομικές επιτροπές του Δημοσίου ή του Ι.Κ.Α. Για κάθε αμφισβήτηση που αφορά γνωμάτευση πρωτοβάθμιας υγειονομικής επιτροπής επιτρέπεται προσφυγή από τον ενδιαφερόμενο και το Ν.Α.Τ. στην οικεία δευτεροβάθμια υγειονομική επιτροπή μέσα σε τριάντα (30) ημέρες από την επίδοσή της σε αυτόν. ... 2. ... 4. ... 5. Για τα ποσοστά ασφαλιστικής ανικανότητας ισχύουν και για το Ν.Α.Τ. οι διατάξεις της νομοθεσίας του Ι.Κ.Α.. Ο διευθυντής παροχών του Ν.Α.Τ. έχει ανάλογη αρμοδιότητα με το διευθυντή υποκαταστήματος Ι.Κ.Α.».

8.- Στις διατάξεις της παραγράφου 10 του άρθρου 5 του ν. 2575/1998 «Ρύθμιση θεμάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας» (Α' 23) ορίζονται τα εξής:
«Άρθρο 5 - Θέματα ασφάλισης

1. ...10. α) «Ως δευτεροβάθμια υγειονομική επιτροπή γνωμάτευσης περί της ανικανότητας για το ναυτικό επάγγελμα του ασφαλισμένου στο Ν.Α.Τ. ναυτικού, ορίζεται η Ανώτατη Ναυτική Υγειονομική Επιτροπή (Α.Ν.Υ.Ε.). Αν η Α.Ν.Υ.Ε. κρίνει τον ναυτικό ανίκανο για το ναυτικό επάγγελμα, τότε αυτός συνταξιοδοτείται κατά τα ανωτέρω, διαφορετικά η αίτησή του απορρίπτεται και του επιστρέφεται το ναυτικό φυλλάδιο. Για τη γνωμάτευση περί της ανικανότητας μέλους της οικογένειας ναυτικού εξακολουθούν να έχουν αρμοδιότητα οι δευτεροβάθμιες επιτροπές του Ι.Κ.Α. β) Ασφαλισμένοι του Ν.Α.Τ., που κρίθηκαν ανίκανοι για το ναυτικό επάγγελμα ή μέλη της οικογένειάς τους, που κρίθηκαν ανίκανοι κατά ποσοστό τουλάχιστον 67%, είτε η κρίση προέρχεται από την πρωτοβάθμια είτε σε περίπτωση προσφυγής, από τη δευτεροβάθμια υγειονομική επιτροπή: αα) συνταξιοδοτούνται προσωρινώς από το Ν.Α.Τ., εφόσον ...ββ) επανεξετάζονται ανά διετία και γγ) δικαιούνται να

λάβουν, μέχρι να συνταξιοδοτηθούν οριστικώς, εφάπαξ ...γ) Σε όσους κρίθηκαν ανίκανοι για το ναυτικό επάγγελμα δεν χορηγείται για την αιτία αυτή οριστική σύνταξη του Ν.Α.Τ. σε περίπτωση ...».

9.- Στις διατάξεις των άρθρων 6 και 7 του ν. 3863/2010 «Νέο Ασφαλιστικό Σύστημα και συναφείς διατάξεις, ...» (Α'115), όπως αυτές ισχύουν, ορίζονται και τα εξής²:

«Άρθρο 6 Κέντρο Πιστοποίησης Αναπηρίας.

1. Από 1.9.2011 δημιουργείται Κέντρο Πιστοποίησης Αναπηρίας (ΚΕ.Π.Α.), υπαγόμενο στη Διεύθυνση Αναπηρίας και Ιατρικής της Εργασίας της Διοίκησης του Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ., για την εξασφάλιση της ενιαίας υγειονομικής κρίσης όσον αφορά στον καθορισμό του βαθμού αναπηρίας των ασφαλισμένων όλων των ασφαλιστικών φορέων, συμπεριλαμβανομένου του Δημοσίου ...Οι Γνωστοποιήσεις Αποτελέσματος Πιστοποίησης Ποσοστού Αναπηρίας που εκδίδονται για κάθε νόμιμη χρήση από το Κέντρο Πιστοποίησης Αναπηρίας (ΚΕ.Π.Α.) γίνονται υποχρεωτικά δεκτές και είναι δεσμευτικές για τους ανωτέρω φορείς και υπηρεσίες του Δημοσίου. ... 3. ...Έργο των Υγειονομικών Επιτροπών είναι: α) Ο καθορισμός του ποσοστού αναπηρίας για σύνταξη αναπηρίας, β) Ο χαρακτηρισμός ατόμων ως ΑΜεΑ. γ) Ο καθορισμός ποσοστού αναπηρίας για όλες τις κοινωνικές και οικονομικές παροχές ή διευκολύνσεις, για τις οποίες απαιτείται γνωμάτευση αναπηρίας ... 4. Οι Υγειονομικές Επιτροπές προσδιορίζουν τα ποσοστά αναπηρίας σύμφωνα με τα οριζόμενα στον Κανονισμό Εκτίμησης Βαθμού Αναπηρίας (Κ.Ε.Β.Α.), όπως ισχύει κάθε φορά. ...7. Από 1.9.2011 καταργούνται όλες οι άλλες Επιτροπές πιστοποίησης αναπηρίας που λειτουργούν σήμερα στους ΦΚΑ, στις νομαρχίες και το Δημόσιο, με εξαίρεση τις Ανώτατες Υγειονομικές Επιτροπές, Στρατού (Α.Σ.Υ.Ε.), Ναυτικού (Α.Ν.Υ.Ε.), Αεροπορίας (Α.Α.Υ.Ε.), την Ανώτατη Υγειονομική Επιτροπή του Πυροσβεστικού Σώματος, καθώς και τις Επιτροπές Απαλλαγών και τις Τριμελείς εξ ιατρών Επιτροπές, οι οποίες εξακολουθούν να ασκούν τις αρμοδιότητές τους. 8. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, μετά από γνώμη του Δ.Σ. του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, ρυθμίζεται το κανονιστικό πλαίσιο της σύστασης, λειτουργίας και ασφαλιστικής αρμοδιότητας του ΚΕ.Π.Α., καθώς και κάθε άλλο θέμα, που δεν

² Η τροποποίηση ή αντικατάσταση των διατάξεων του άρθρου 6 του ν. 3863/2010 επήλθε διαδοχικώς με εκείνες των νόμων 3996/2011 [άρθρο 76 παράγραφος 2], 4058/2012 [άρθρο 6 παράγραφος 7] και 4331/2015 [άρθρο 2]. Οι διατάξεις του άρθρου 7 του νόμου τροποποιήθηκαν με εκείνες των νόμων 4038/2012 [άρθρο 28 παράγραφος 2] και 4430/2016 [άρθρο 50 παράγραφοι 4^Α και 4^Β].

ρυθμίζεται από τις διατάξεις του άρθρου αυτού. ...Μέχρι την έκδοση του ανωτέρω Κανονισμού οι υπηρεσίες των ΚΕ.Π.Α. (Γραμματείες, Υγειονομικές Επιτροπές) συστήνονται και λειτουργούν σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις των άρθρων 27, 28, 29, 30, 33, 34, 35, 36, 37 του ΚΑΑ του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ. 9. Στις περιπτώσεις, που δεν προβλέπεται από τη νομοθεσία των Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης των λοιπών Ν.Π.Δ.Δ. και του Δημοσίου η άσκηση προσφυγής ενώπιον του Δευτεροβάθμιων Υγειονομικών Επιτροπών ΚΕ.Π.Α., δύναται να ασκείται και από τον Προϊστάμενο της Διεύθυνσης Αναπηρίας και Ιατρικής της Εργασίας του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ εντός σαράντα (40) ημερών από την ημερομηνία οριστικοποίησης των γνωματεύσεων των Πρωτοβάθμιων Υγειονομικών Επιτροπών Αναπηρίας.».

«Άρθρο 7 Ενιαίος Κανονισμός Προσδιορισμού Ποσοστού Αναπηρίας.

1. Συγκροτείται Ειδική Επιστημονική Επιτροπή η οποία καθορίζει με εκατοστιαία αναλογία, για όλους τους Ασφαλιστικούς Φορείς και το Δημόσιο, σε Ενιαίο Πίνακα Προσδιορισμού Ποσοστού Αναπηρίας το ποσοστό αναπηρίας που συνεπάγεται κάθε πάθηση ή βλάβη ή σωματική ή ψυχική ή πνευματική εξασθένηση ή η συνδυασμένη εμφάνιση τέτοιων παθήσεων ή βλαβών ή εξασθενήσεων, καθώς και οι υποτροπές αυτών. Η Ειδική Επιστημονική Επιτροπή καθορίζει, επίσης, και τις παθήσεις για τις οποίες η διάρκεια της αναπηρίας των ασφαλισμένων καθορίζεται επ' αόριστον, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. ...2. Όπου στις διατάξεις του ν. 3863/2010 ή οποιουδήποτε άλλου νόμου αναφέρεται ο Ενιαίος Κανονισμός Προσδιορισμού Ποσοστού Αναπηρίας ή ο Κανονισμός Εκτίμησης Βαθμού Αναπηρίας νοείται ο Ενιαίος Πίνακας Προσδιορισμού Ποσοστού Αναπηρίας της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου. 3. Ο Ενιαίος Πίνακας Προσδιορισμού Ποσοστού Αναπηρίας, καθώς και οι παθήσεις για τις οποίες η διάρκεια της αναπηρίας των ασφαλισμένων καθορίζεται επ' αόριστον, αναθεωρούνται κάθε φορά, ύστερα από εισήγηση...».

10.- Στις διατάξεις της παραγράφου 8 του ίδιου ως άνω άρθρου 6 του ν. 3863/2010, όπως η παράγραφος αυτή προστέθηκε με το άρθρο 27 του ν. 4075/2012 (Α' 89) ορίζονται τα εξής:

«8. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, μετά από γνώμη του Δ.Σ του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, ρυθμίζεται το κανονιστικό πλαίσιο της σύστασης, λειτουργίας και ασφαλιστικής αρμοδιότητας του ΚΕ.Π.Α, καθώς και κάθε άλλο θέμα που δεν ρυθμίζεται από τις διατάξεις του άρθρου αυτού... Μέχρι την έκδοση του ανωτέρω Κανονισμού οι υπηρεσίες των ΚΕ.Π.Α (Γραμματείες, Υγειονομικές

Επιτροπές) συστήνονται και λειτουργούν σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις των άρθρων 27, 28, 29, 30, 33, 34, 35, 36, 37 του ΚΑΑ του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.».

11.- Στη διάταξη της παραγράφου 2 περ. γ του άρθρου 52 του ν. 4387/2016 (Α' 85) ορίστηκαν τα εξής:

«Άρθρο 52

1...2...α)...β)...γ. Οι διατάξεις του άρθρου 6 του ν. 3863/2010 (Α' 115) αναφορικά με τη σύσταση και τη λειτουργία του Κέντρου Πιστοποίησης Αναπηρίας (ΚΕ.Π.Α) εξακολουθούν να εφαρμόζονται από τον Ε.Φ.Κ.Α».

12.- Στις διατάξεις των άρθρων 14 παρ. 4, 28 παρ. 7 και 36 παρ. 3 της απόφασης με αριθ. 57440/1938 του Υφυπουργού Εργασίας του «Κανονισμός περί ασφαλιστικής αρμοδιότητας και διαδικασίας απονομής των παροχών του Ιδρύματος Κοινωνικών Ασφαλίσεων» (Β' 33) (εφεξής ΚΑΑ), ορίζονται τα εξής:

«Άρθρο 14

1...4. Όπου απαιτείται ως προϋπόθεσις αναπηρία, αυτή διαπιστούται δι' απόφασεως της υγειονομικής επιτροπής, τη αιτήσει της αρμόδιας υπηρεσίας του Ιδρύματος».

«Άρθρο 28

1. ... 7. Κατά των γνωματεύσεων της Πρωτοβαθμίου Υγειονομικής Επιτροπής επιτρέπεται προσφυγή κατά τας διατάξεις του άρθρ. 35 του παρόντος Κανονισμού υπό του ησφαλισμένου και παντός αρμοδίου ασφαλιστικού οργάνου...».

Άρθρο 36

1. 2... 3. Η δευτεροβάθμια υγειονομική επιτροπή κατά την ορισθείσαν ημέραν αποφαίνεται επί της υποθέσεως, επικυρούσα ή τροποποιούσα την απόφασιν της πρωτοβαθμίου υγειονομικής επιτροπής, εκτός, εάν νομίζει αναγκαίας συμπληρωματικές εξετάσεις, οπότε επανέρχεται επί της υποθέσεως μετά την ενέργειαν και των συμπληρωματικών τούτων εξετάσεων.».

13.- Στις διατάξεις του άρθρου 5 του ν. 3865/2010 «Νέο συνταξιοδοτικό του Δημοσίου και συναφείς διατάξεις» (Α' 120), όπως αντικαταστάθηκαν με την παρ. 3 περίπτ. γ' του άρθρου 2 του ν. 4002/2011 (Α' 180), ορίσθηκαν τα εξής:

«Άρθρο 5 Πιστοποίηση αναπηρίας.

1. Μετά τη δημιουργία του Κέντρου Πιστοποίησης Αναπηρίας (ΚΕ.Π.Α.), από 1.1.2011 και την κατάργηση σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 7 του άρθρου 6 του ν. 3863/2010 (Α' 115) όλων των άλλων Επιτροπών Πιστοποίησης Αναπηρίας, εξακολουθούν να ισχύουν οι διατάξεις της συνταξιοδοτικής νομοθεσίας του Δημοσίου, που προβλέπουν δικαιοδοσία των Ανωτάτων Υγειονομικών Επιτροπών,

Στρατού (Α.Σ.Υ.Ε.), Ναυτικού (Α.Ν.Υ.Ε.), Αεροπορίας (Α.Α.Υ.Ε.), της Ανώτατης Υγειονομικής Επιτροπής της Ελληνικής Αστυνομίας. 2. Το ποσοστό αναπηρίας, που συνεπάγεται κάθε πάθηση ή βλάβη ή σωματική ή ψυχική ή πνευματική εξασθένηση ή η συνδυασμένη εμφάνιση τέτοιων παθήσεων ή βλαβών ή εξασθενήσεων, καθώς και οι υποτροπές αυτών, προκαθορίζεται για το Δημόσιο και τους ασφαλιστικούς φορείς με εκατοστιαία αναλογία στον Ενιαίο Κανονισμό Προσδιορισμού Ποσοστού Αναπηρίας, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7 του ν. 3863/2010 (ΦΕΚ 115 Α΄)».

14.- Στις διατάξεις των άρθρων 11, 51 και 53 του ν. 4387/2016 (Α΄85) ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

«Άρθρο 11 Σύνταξη αναπηρίας.

1. Μέχρι τη θέση σε ισχύ νομοθετικής ρύθμισης με αντικείμενο τη θέσπιση νέων, ενιαίων κανόνων για όλους τους ασφαλισμένους, το Δημόσιο και οι λοιποί εντασσόμενοι στον Ε.Φ.Κ.Α. φορείς, κλάδοι και τομείς, εξακολουθούν να εξετάζουν τις αιτήσεις συνταξιοδότησης λόγω ανικανότητας ως προς τις προϋποθέσεις απονομής σύνταξης, καθώς και να καταβάλλουν το επίδομα απολύτου αναπηρίας, σύμφωνα με τις μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος διατάξεις της συνταξιοδοτικής νομοθεσίας του Δημοσίου, καθώς και τις γενικές και καταστατικές διατάξεις των εντασσόμενων φορέων. Οι νέοι κανόνες πρέπει να τεθούν σε εφαρμογή έως τις 31.12.2016. 2. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης συνιστάται Επιτροπή με αντικείμενο την επανεξέταση των υφισταμένων διατάξεων και τη θέσπιση νέων, ενιαίων κανόνων για όλες τις συντάξεις αναπηρίας. ...».

«Άρθρο 51 Ενιαίος Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης – Σύσταση – Σκοπός

1. Συνιστάται Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.) με την επωνυμία «Ενιαίος Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης», αποκαλούμενο στο εξής «Ε.Φ.Κ.Α.», το οποίο τελεί υπό την εποπτεία του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και έχει την έδρα του στην Αθήνα. Από 1.1.2017, οπότε και αρχίζει η λειτουργία του ως φορέα κύριας κοινωνικής ασφάλισης, εντάσσονται στον Ε.Φ.Κ.Α. αυτοδίκαια οι υφιστάμενοι φορείς κύριας κοινωνικής ασφάλισης, σύμφωνα με τα άρθρα 53 επ. και ο Ε.Φ.Κ.Α. καθίσταται οιονεί καθολικός διάδοχος αυτών. Το Ν.Α.Τ. και ο Ο.Γ.Α. εξακολουθούν, και μετά την κατά τα ως άνω ένταξή τους, να διατηρούν αυτοτελή νομική προσωπικότητα για την άσκηση των μη ασφαλιστικών τους αρμοδιοτήτων. ...2. Σκοπός του Ε.Φ.Κ.Α. είναι η κάλυψη των υπακτέων στην

ασφάλιση του Ε.Φ.Κ.Α. προσώπων για τους ασφαλιστικούς κινδύνους που προβλέπονται από την οικεία νομοθεσία με την προβλεπόμενη στο νόμο αυτόν χορήγηση: α. μηνιαίας κύριας σύνταξης, λόγω γήρατος, αναπηρίας και θανάτου στους ασφαλισμένους ή/και στα μέλη της οικογενείας τους, β. η χορήγηση προσυνταξιοδοτικών και άλλων παροχών ...γ. παροχών ασθένειας σε χρήμα, δ. ειδικών προνοιακών επιδομάτων και ε. κάθε άλλης παροχής σε χρήμα ή υπηρεσιών, για τις οποίες καθίσταται αρμόδιος ο Ε.Φ.Κ.Α.»

«Άρθρο 53

1. Ο ε-Ε.Φ.Κ.Α. αποτελείται από έναν (1) κλάδο κύριας ασφάλισης και λοιπών παροχών, στον οποίο εντάσσονται, σύμφωνα με τα ειδικών οριζόμενα στο άρθρο 51 του παρόντος, οι παρακάτω φορείς, με τους κλάδους, τομείς και λογαριασμούς τους, πλην των αναφερομένων στο Κεφάλαιο ΣΤ" ως εξής: Α. ...ΣΤ. Ναυτικό Απομαχικό Ταμείο (Ν.Α.Τ.), συμπεριλαμβανομένου του κεφαλαίου Δυτών και του Κεφαλαίου Ανεργίας Ασθένειας Ναυτικών (Κ.Α.Α.Ν.). Ζ. ...4. Ο Κλάδος Επικουρικής Ασφάλισης του ε-Ε.Φ.Κ.Α. περιλαμβάνει: α) ...ιζ) τον πρώην Κλάδο Επικουρικής Ασφάλισης Ναυτικών (Κ.Ε.Α.Ν.) του Ν.Α.Τ., ιη) ...».

Ερμηνεία και εφαρμογή διατάξεων

Από τις προαναφερομένες διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς και σε συνδυασμό μεταξύ τους ενόψει και του όλου νομικού πλαισίου, εντός του οποίου εντάσσονται, καθώς και του σκοπού που εξυπηρετούν, συνάγονται τα εξής:

16.- Η Α.Ν.Υ.Ε., σύμφωνα με την ιστορική και γραμματική ερμηνεία των διατάξεων του ν.δ. 1327/1973, διαθέτει υπό την ιδιότητά της ως ανώτατο υγειονομικό όργανο την ειδικής φύσεως αρμοδιότητα αναφορικά με πρόσωπα, που δεν υπάγονται στις Ένοπλες Δυνάμεις (ΕΔ), όπως οι ασφαλισμένοι του τ.ΝΑΤ και ήδη ε-ΕΦΚΑ, αφενός να εκφέρει κρίση και να γνωματεύει επί της υγειονομικής καταλληλότητας των εν λόγω ασφαλισμένων, δηλαδή επί της ιατρικής ή σωματικής ικανότητάς τους, κρίση η οποία συμπεριλαμβάνει αναμφίβολα τον προσδιορισμό του ποσοστού της εν γένει υγειονομικής τους, δηλαδή ιατρικής ή σωματικής κ.τ.λ., καταλληλότητας, κατόπιν προηγούμενης ιατρικής-κλινικής εξέτασης των προσώπων αυτών, αφετέρου να εκφέρει κρίση και να γνωματεύει επί της ασφαλιστικής αναπηρίας των ίδιων εν λόγω προσώπων, δηλαδή της ανικανότητάς τους προς περαιτέρω παροχή εργασίας και/ή προς άσκηση του ίδιου του ασφαλιστέου επαγγέλματος ή άλλου παρεμφερούς προς εκείνο, λόγω λειτουργικής ανικανότητας ή άλλης επαγγελματικής δυσχέρειας, που οφείλεται σε επακολουθήσασα πάθηση ή νόσο.

17.- Οι μοναδικοί περιορισμοί της αρμοδιότητας αυτής, που επιβάλλονται ρητώς από τις διατάξεις του ν.δ. 1327/1973, συνίστανται: α) στην άσκηση της ως άνω αρμοδιότητας σε δεύτερο και μόνον βαθμό σε περίπτωση, κατά την οποία η Α.Ν.Υ.Ε. εξετάζει και γνωματεύει σε σχέση με την από πλευράς υγείας καταλληλότητα ή ικανότητα των παραπεμπόμενων σε εκείνην προσώπων, όπως οι ασφαλισμένοι του τ.ΝΑΤ/ε-ΕΦΚΑ, για την απόκτηση ναυτικού φυλλαδίου, δηλαδή σε σχέση με την ικανότητα προς άσκηση του ναυτικού επαγγέλματος, β) στην διενέργεια της ιατρικής-κλινικής εξέτασης και γνωμάτευσης από τα όργανα της Α.Ν.Υ.Ε. βάσει των οικείων διατάξεων, που εκάστοτε ισχύουν και εφαρμόζονται στους ασφαλισμένους του τ.ΝΑΤ, και όχι βάσει των πινάκων νοσημάτων και παθήσεων ή βλαβών, που εφαρμόζονται στα στελέχη των ΕΔ.

18.- Με τις διατάξεις του άρθρου 27 του ν. 792/1978 περί του τ.ΝΑΤ, οι οποίες κωδικοποιήθηκαν από κοινού με τις λοιπές διατάξεις του νόμου δυνάμει του άρθρου Μόνου του π.δ. 913/1978 και τροποποιήθηκαν εν συνεχεία με την παράγραφο 6 του άρθρου 2 του ν. 1711/1987, ουδεμία τροποποίηση επήλθε στην αρμοδιότητα της Α.Ν.Υ.Ε. να προβαίνει αφενός σε γνωμάτευση επί της σωματικής ικανότητας-αρτιότητας [ή ανικανότητας-αναπηρίας] του ασφαλισμένου στο τ.ΝΑΤ προσώπου, το οποίο παραπέμπεται σε εκείνην, κατόπιν κλινικής, ήτοι ιατρικής εξέτασής του, και εν συνεχεία να προβαίνει στον προσδιορισμό ποσοστού αναπηρίας σε περίπτωση, κατά την οποία δικαιολογούν τούτο τα ιατρικά ευρήματα, αφετέρου στην γνωμάτευση επί της ανικανότητας του εν λόγω ασφαλισμένου, δηλαδή επί της ασφαλιστικής του αναπηρίας.

19.- Περαιτέρω, ούτε με τις διατάξεις της παραγράφου 10 του άρθρου 5 του ν. 2575/1998 επήλθε κάποια μεταβολή στην ειδική αρμοδιότητα της Α.Ν.Υ.Ε. να προσδιορίζει ποσοστό υγειονομικής ή σωματικής αναπηρίας ή ανικανότητας επί εξεταζομένων από εκείνην ασφαλισμένων του τ.ΝΑΤ.

Ο μοναδικός περιορισμός, που επιβάλλεται με τις διατάξεις αυτές, αναφέρεται στον βαθμό άσκησης του έργου της Α.Ν.Υ.Ε., η οποία επιλαμβάνεται πλέον σε δεύτερο και μόνον βαθμό κατόπιν ένστασης-προσφυγής σε σχέση με την γνωμάτευση επί της ανικανότητας άσκησης του ναυτικού επαγγέλματος από άμεσα ασφαλισμένο στο τ.ΝΑΤ και ήδη ε-ΕΦΚΑ.

20.- Με τις ως άνω διατάξεις των νόμων ν. 3863/2010, ν. 3865/2010, ν. 4331/2015, ν. 4387/2016 ούτε καταργήθηκε ούτε τροποποιήθηκε ή καθ' οιονδήποτε τρόπο μεταβλήθηκε η αρμοδιότητα της Α.Ν.Υ.Ε. να προσδιορίζει ποσοστό σωματικής

αναπηρίας ή αλλιώς υγειονομικής αναπηρίας ή ανικανότητας επί εξεταζομένων από εκείνην ασφαλισμένων στο τ.ΝΑΤ και ήδη e-ΕΦΚΑ.

Η μοναδική μεταβολή, που επέρχεται στην άσκηση της εν λόγω αρμοδιότητας της Α.Ν.Υ.Ε. δυνάμει των ως άνω διατάξεων, συναρτάται με το εφεξής εφαρμοστέο από το δευτεροβάθμιο υγειονομικό όργανο νομικό πλαίσιο για την εξέταση και γνωμάτευση επί του ποσοστού αναπηρίας των εν λόγω προσώπων³. Το νομικό αυτό πλαίσιο διαγράφεται από τον ισχύοντα κανονισμό προσδιορισμού ποσοστού αναπηρίας και ήδη Ενιαίο Πίνακα Προσδιορισμού Ποσοστού Αναπηρίας [ΕΠΠΠΑ], κατά την εφαρμογή δε των διατάξεων του η Α.Ν.Υ.Ε. είναι πλέον υποχρεωμένη να αναφέρει αναλυτικώς το εδάφιο ή τα πλείοντα τυχόν εδάφια του Κανονισμού, στα οποία στηρίζεται το προσδιοριζόμενο από εκείνην ποσοστό αναπηρίας. Η σχετικώς εκδιδόμενη γνωμάτευση της Α.Ν.Υ.Ε. επί του ποσοστού αναπηρίας των ασφαλισμένων του τ.ΝΑΤ και ήδη e-ΕΦΚΑ με βάση τον ισχύοντα ενιαίως πλέον για το Δημόσιο και τον e-ΕΦΚΑ πίνακα καθορισμού ποσοστού αναπηρίας των ν. 3863 και 3865/2010 γίνεται μάλιστα υποχρεωτικώς αποδεκτή από την Διοίκηση είτε σε σχέση με επιδιωκόμενη από τον διοικούμενο φορολογική έκπτωση ή απαλλαγή είτε σε σχέση με ένταξη σε κοινωνικά ή προνοιακά προγράμματα ή επιδοτήσεις^{4 5}.

³ Ενόψει του ότι η διοικητική διαδικασία ενώπιον των ΚΕ.Π.Α. οργανώνεται σε δύο διακριτά μεταξύ τους στάδια, ότι κατά της γνωμάτευσης της πρωτοβάθμιας υγειονομικής επιτροπής [ΑΥΕ] δίδεται, δε, στο ενδιαφερόμενο μέρος το δικαίωμα προσφυγής [κατ' ουσίαν: ένστασης] ενώπιον της δευτεροβάθμιας υγειονομικής επιτροπής [ΒΥΕ], ενώ η γνωμάτευση της ΑΥΕ καθίσταται οριστική, εφόσον δεν ασκηθεί κατ' αυτής προσφυγή ενώπιον της ΒΥΕ, η τελευταία έχει, δε, αρμοδιότητα [άρθ. 36 παράγρ. 3 Κανονισμού] είτε να επικυρώνει είτε να τροποποιεί τη γνωμάτευση της ΑΥΕ. Εξάλλου, οι νομίμως εκδιδόμενες και επαρκώς αιτιολογημένες οριστικές γνωματεύσεις των υγειονομικών επιτροπών είναι δεσμευτικές ως προς τα ιατρικής φύσεως ζητήματα τόσο για τα ασφαλιστικά όργανα όσο και για τα κατ' άρθρον 7 του ν. 702/1977 επιλαμβανόμενα, σε περίπτωση αμφισβήτησεως, τακτικά διοικητικά δικαστήρια, βλ. ΣτΕ 29/2017, σκ. 6, 2786/2015, 333 και 349/2012, 2678 και 870/2011.

⁴ **βλ. α)** Τις διατάξεις του άρθρου 1 παράγραφος 6 της απόφασης ΠΟΛ. 1132/25-6-2015 της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων του Υπουργείου Οικονομικών(Β' 1407), όπως τροποποιήθηκε με την ΠΟΛ 1088/2015 (Β' 763) και **β)** Τις διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 4331/2015 «Μέτρα για την ανακούφιση των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ) κ.λπ.» (Α' 69), με τις οποίες αντικαταστάθηκαν εκείνες του άρθρου 46 του ν. 4026/2011, και ορίστηκε ότι «Όσοι ενδιαφέρονται να ενταχθούν στα προνοιακά προγράμματα οικονομικής ενίσχυσης Ατόμων με Αναπηρία, καθώς και οι δικαιούχοι, των οποίων η ισχύς των γνωματεύσεων ή πιστοποιητικών αναπηρίας έχει λήξει, εξετάζονται υποχρεωτικά από 1.9.2011 για την πιστοποίηση του βαθμού αναπηρίας τους από τις Υγειονομικές Επιτροπές ΚΕ.Π.Α. για τη χορήγηση ή την παράταση οικονομικής ενίσχυσης ή άλλης προνοιακής παροχής. Η εξέταση αποτελεί προϋπόθεση για τη χορήγηση ή την παράταση οικονομικής ενίσχυσης ή άλλης προνοιακής παροχής. Για την ένταξη στα προνοιακά προγράμματα οικονομικής ενίσχυσης Ατόμων με Αναπηρία γίνονται δεκτές και οι γνωματεύσεις της Α.Σ.Υ.Ε. ή της Α.Ν.Υ.Ε. ή της Α.Α.Υ.Ε. ή της Ανώτατης Υγειονομικής Επιτροπής της Ελληνικής Αστυνομίας ή της Ανώτατης Υγειονομικής Επιτροπής του Πυροσβεστικού Σώματος σε ισχύ, που έχουν εκδοθεί από τους αιτούντες για άλλη αιτία, εφόσον πληρούνται με βάση αυτές οι ιατρικές προϋποθέσεις του κατά περίπτωση αιτούμενου προνοιακού προγράμματος οικονομικής ενίσχυσης».

Ως προς το πρώτο ερώτημα

21.- Με βάση τα προαναφερόμενα η Α.Ν.Υ.Ε., υπό την ιδιότητά της ως δευτεροβαθμίου υγειονομικού οργάνου και πριν προβεί στην τελική κρίση περί ικανότητας για την άσκηση του ναυτικού επαγγέλματος [ασφαλιστική αναπηρία] των ασφαλισμένων στο τ.ΝΑΤ προσώπων, ήδη e-ΕΦΚΑ, εξετάζοντας την προσβαλλόμενη απόφαση-γνωμάτευση της πρωτοβάθμιας υγειονομικής επιτροπής του ΚΕ.Π.Α., νομίμως κατ' ενάσκηση της σε αυτήν αναγνωριζομένης αρμοδιότητας προβαίνει στην εξέταση και γνωμάτευση και επί της από υγειονομικής απόψεως αναπηρίας, δηλαδή επί της ιατρικής αναπηρίας, με βάση όμως τον εφαρμοστέο πλέον Ε.Π.Π.Π.Α., η εφαρμογή του οποίου είναι εξίσου υποχρεωτική σε πρώτο βαθμό και για τις υγειονομικές επιτροπές του ΚΕ.Π.Α., και ο οποίος αντικατέστησε παρεμφερείς και ισχύσαντες στο παρελθόν πίνακες προσδιορισμού ποσοστού αναπηρίας, ήτοι αρχικώς με τον Ενιαίο Κανονισμό Προσδιορισμού Ποσοστού Αναπηρίας, και εν συνεχεία τον Κανονισμό Εκτίμησης Βαθμού Αναπηρίας.

Ως προς το 2^ο ερώτημα

22.- Η Α.Ν.Υ.Ε., εξετάζοντας παραπεμπόμενη σε αυτήν υπόθεση κατόπιν άσκησης προσφυγής («ένστασης»), που στρέφεται κατά της απόφασης-γνωμάτευσης της πρωτοβάθμιας υγειονομικής επιτροπής, και προβαίνοντας, πάντοτε εντός των ορίων του αιτήματος του ασφαλισμένου προσώπου, στον επανέλεγχο του ιατρικού φακέλου και στην αξιολόγηση της κλινικής εικόνας του ασφαλισμένου του τ.ΝΑΤ και ήδη e-ΕΦΚΑ, καθώς και στην εξέταση ακόμη και νέων τυχόν ιατρικών στοιχείων, τα οποία προσκομίζει κατόπιν αιτήσεως αυτής της ίδιας είτε ο ίδιος ο προσφεύγων ασφαλισμένος είτε ο ασφαλιστικός φορέας αυτού, αφενός δύναται να επικυρώσει την προσβαλλόμενη γνωμάτευση, αφετέρου να τροποποιήσει αυτήν με δική της δεσμευτική για την Διοίκηση γνωμάτευση, προβαίνοντας ακόμη και σε νέο προσδιορισμό του ποσοστού ιατρικής αναπηρίας, εφόσον καταλήγει σε διαφορετική κρίση ως προς τα ιατρικής φύσεως θέματα σε σχέση με το πρωτοβάθμιο υγειονομικό όργανο.

---

⁵ Βλ. Την εγκύκλιο με αριθ. πρωτ. Δ12α/Φ.29/Γ.Π.οικ.27334/675/14-6-2019 του Γενικού Γραμματέα του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης – Γενική Διεύθυνση Κοινωνικής Αλληλεγγύης – Διεύθυνση Πολιτικών Ατόμων με Αναπηρία, η οποία απευθύνεται στον Π.Π.Ε.Κ.Α. και φέρει τίτλο θέματος «Αποδοχή γνωματεύσεων Α.Σ.Υ.Ε., Α.Ν.Υ.Ε., Α.Α.Υ.Ε. κλπ», σύμφωνα με την οποία «...η υπηρεσία μας κρίνει ότι οι γνωματεύσεις των υγειονομικών επιτροπών που αναφέρονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 1 του ν. 4331/2015 θεωρούνται ισοδύναμες με αυτές των ΚΕ.Π.Α. και θα πρέπει να γίνονται αποδεκτές από τον Ο.Π.Ε.Κ.Α., τις περιφερειακές υπηρεσίες του και τα Κέντρα Κοινότητας, στις περιπτώσεις υποβολής αιτήματος για ένταξη σε κάποιο πρόγραμμα οικονομικής ενίσχυσης ΑμεΑ.».

23.- Με άλλα λόγια η Α.Ν.Υ.Ε. δύναται και υποχρεούται να προβαίνει κατά νόμον στον κατά τα ανωτέρω προσδιορισμό του ποσοστού ιατρικής αναπηρίας, όπως ακριβώς πράττει τούτο και η υγειονομική επιτροπή του ΚΕ.Π.Α. σε πρώτο βαθμό, ελέγχοντας, εντός των ορίων του αιτήματος του ασφαλισμένου προσώπου, την κρίση της πρωτοβάθμιας επιτροπής δια της υπαγωγής του κάθε φορά προκύπτοντος ιστορικού - άρα και των κρίσιμων ιατρικών-κλινικών στοιχείων, που αφορούν το ποσοστό αναπηρίας του ασφαλισμένου - στην ορθή κατηγορία με βάση τις δεσμευτικώς προβλεπόμενες στον Ε.Π.Π.Α. εκατοστιαίες διαβαθμίσεις.

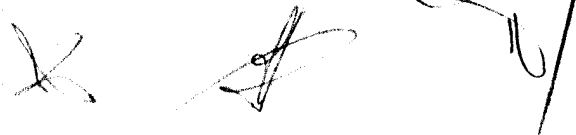
24.- Συνεκτιμώντας, περαιτέρω, το κατά τα ανωτέρω οριζόμενο στον ΕΠΠΠΑ ποσοστό ιατρικής αναπηρίας με βάση τα κλινικά ευρήματα και εξετάσεις, η Α.Ν.Υ.Ε. νομίμως δύναται να προβαίνει σε κρίση περί της ασφαλιστικής αναπηρίας, η οποία μπορεί να αποκλίνει σε ποσοστιαίες μονάδες ως προς το ποσοστό της ιατρικής αναπηρίας, πάντοτε βέβαια με ειδικά αιτιολογημένη κρίση, δεδομένου ότι η κρίση περί ασφαλιστικής αναπηρίας (ανικανότητας για εργασία) δεν είναι αμιγώς τεχνικού-επιστημονικού χαρακτήρα, όπως αντιθέτως είναι η κρίση περί ανατομοφυσιολογικής βλάβης, δηλαδή περί ιατρικής αναπηρίας, αλλά περιέχει και πρόσθετα κοινωνικά, εμπειρικά, οικονομικά και επαγγελματικά στοιχεία, όπως η ηλικία του ασφαλισμένου, το είδος του επαγγέλματος που ασκούσε και την επίδραση της πάθησής του στην άσκηση του επαγγέλματός του, ο τρόπος άσκησης του επαγγέλματός του από την άποψη της οργάνωσης της βιοποριστικής δραστηριότητάς του, καθώς και η δυνατότητά του να προσαρμοστεί σε άλλο, παρεμφερές πάντοτε επάγγελμα, αφού συνεκτιμηθούν και οι γενικότερες συνθήκες που επικρατούν στον ίδιο επαγγελματικό χώρο.

25.- Η αντίθετη άποψη, σύμφωνα με την οποία η Α.Ν.Υ.Ε. ως δευτεροβάθμια υγειονομική επιτροπή, επιλαμβανόμενη δηλαδή της υπόθεσης κατόπιν προηγούμενης άσκησης προσφυγής είτε από τον ασφαλισμένο του τ.ΝΑΤ/ήδη ε-ΕΦΚΑ είτε από τον ασφαλιστικό φορέα κατά της κρίσης της πρωτοβάθμιας υγειονομικής επιτροπής του ΚΕΠΑ, δεν γνωμοδοτεί και επί του ποσοστού αναπηρίας, έρχεται σε ευθεία αντίθεση με τις προρρηθείσες διατάξεις

Απάντηση

26.- Σύμφωνα με τα προεκτεθέντα, το Νομικό Συμβούλιο (Δ' Τμήμα) γνωμοδοτεί ομόφωνα επί του υποβληθέντος ερωτήματος στο σύνολό του ως εξής:

1^ο. Στο πρώτο ερώτημα, ότι η Ανωτάτη του Ναυτικού Υγειονομική Επιτροπή κατά την άσκηση της αρμοδιότητάς της ως δευτεροβάθμιας υγειονομικής επιτροπής,

εξετάζοντας προσφυγή-ένσταση κατά της γνωμάτευσης πρωτοβάθμιας υγειονομικής επιτροπής του Κέντρου Πιστοποίησης Αναπηρίας, υποχρεούται πέραν της εκφοράς κρίσης περί της απόλυτης ή σχετικής ανικανότητας ασφαλισμένων στο τένως Ναυτικό Απομαχικό Ταμείο και ήδη e-Εθνικός Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης να προβαίνει και σε προσδιορισμό του ποσοστού της ιατρικής-υγειονομικής αναπηρίας εντός των ορίων των λόγων και του αιτήματος της προσφυγής και σύμφωνα με τον Ενιαίο Πίνακα Προσδιορισμού Ποσοστού Αναπηρίας, με βάση τον οποίο έκρινε το πρωτοβάθμιο υγειονομικό όργανο/επιτροπή του ΚΕ.Π.Α.

2°. Στο δεύτερο ερώτημα, ότι η Ανωτάτη του Ναυτικού Υγειονομικής Επιτροπή ως δευτεροβάθμιο υγειονομικό όργανο έχει κατά νόμο αρμοδιότητα να τροποποιεί, εντός των ορίων του αιτήματος του προσφεύγοντος, επί το ορθό και σύννομο το αναγνωρισθέν από την πρωτοβάθμια υγειονομική επιτροπή του ΚΕ.Π.Α. ποσοστό ιατρικής αναπηρίας του ασφαλισμένου στο τ.ΝΑΤ/e-ΕΦΚΑ προσώπου, δεσμευόμενη κατά τον σχηματισμό της κρίσης της από τα ποσοστά αναπηρίας, που διαγράφονται στον Ε.Π.Π.Π.Α.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα, 18 Μαρτίου 2021

Ο Προεδρεύων του Τμήματος

Παναγιώτης Παναγιωταუნάκος

Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Οι Εισηγητές

Γεώργιος Κούζιου

Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.

Χρήστος Παυλάκος

Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.